+
1860 april 23 K 513/78.

Kedves Barátom!

Rövid, de annál fontosabb leveledre nem válaszolhattam tüstént. Néhány nap óta sulyosabban fogott elő régi bajom, s ily állapotban reményt táplálni a jövőre, s igéreteket tenni nem fért össze kedélyemmel. Most egy kissé derülni kezdek, nem is halogatom a választ tovább.

Az akademia fel fog szólitni, irjak egy költeményt Széchenyi halálára s az Igazgató Tanács 100 aranynyal dijazza. Szép, igen szép. De, édes barátom, ha engem egy Széchenyi halála föl nem képes gerjeszteni arra, hogy szót adjak a nagy nemzeti fájdalomnak: akkor semmi felszólitás, semmi aranyos jutalom nem fogja azt eszközölni. Gondolod, nem sirtam-e titkon, belül-vérző szivvel, vékonyüket, ~~hogy~~ a mult évi Kazinczy-jubilaeumot alatt, hogy midőn fű-fa visszhangozta nagy nevét, csupán nekem kelle némán maradnom? Ez nem restség, tunyaság, egykedvüség volt: a legemésztőbb fájdalmat éltem át. S most e fájdalom kétszeres gyötrelemmel látszik megujulni: a nemzet rám függeszti szemét, s én, valószinüleg, ismét hallgatni leszek kénytelen. Megkisértem, vedd őszinte igéretemet, de nem tudom, ha megbirom-e. Annyival kétesb a siker, hogy e nagy nemzeti gyász nagyobb, mintsem szóval ki volna mondható, s igy méltólag meg sem énekelhető; aztán az én múzsácskám — egészséges korában is — visszariadt volna ily magas tárgytól. A „majora canamus" sohasem ment énnekem, inkább a „humiles myricae" körül forgottam. Sőt a frázis-csináláshoz sem értek, hogy népszerü sallangokkal födözhetném az igazi belbecs hiányát ily nagyhangu alkalmi költeményben. —

Mindent összevéve, kevés a kilátás, hogy én jóravalót adhassak, vagy — a mi ezzel egyértelmü — bármit is adhas-

M. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

sak. Hogy tehát mégis az ünnepély költemény nélkül ne marad-
jon – képzelheted minő helyzetben lennék, ha megbizatván, nem
volnék képes teljesitni – hogy, mondom, az ünnepélyre költe
mény biztositassék, s én is meg legyek kimélve egy országos
compromissiótól, úgy látnám jónak, hogy az Ig. tanács által
kineveztt bizottmány ne specifice szólitna fel engem, hanem,
ha már pályát nyitni, és az Acad. körén kivül lépni nem akar,
szólitná fel a többi verselő tagjait is, s a beérkezendő művek
közül fogadná el azt, a melyik legjobban sikerült. Én részemről
kijelentem, hogy semmi nehezteléssnek nem adnék helyet azon
esetre, ha netán az enyém mellőztetnék. Tompa ugyan, tavalyi
esete miatt alig fogna a felhivásnak engedni; azonban okkal
móddal, szép szóval őt is rábirhatnánk, hisz ez mégsem pályázat,
a közönségnek nem szükség volna erről tudni; aztán T...nak
azt lehetne kedvezményül adni, hogy siker esetében, költeménye
„betöltsöntő" helyen vétessik. Máskivül aligha foglal ő valaha ily-
ket. No s aztán végre Szász K. kivonna bennünket a sárból.
Ezeket bizodalmasan irom neked, nem hogy felolvasd valaki
előtt. –
Most a másodikra. Volna-e kedvem stb. Oh boldog isten!
Kedvem, hisz az volna, de erőm, képességem? Tudod, mennyire
únom itteni helyzetemet, tudod, hogy örömest cserélném álla-
potomat valami mással, hogy e változtatástól gyógyulást
remélek, hogy kötötökben, azt hiszem, felüdülnék, lassan lassan.
De tudod azt is, hogy vaktába semmi lépést nem szabad ten-
nem. Egy oly állomás, minőt emlitél, csak erőm volna hoz-
zá, plausibilis ok volna Pestre költöznöm, s minthogy az inkább
tiszteleti, mint díjazott leend is, talán a pengezett
Lap ügyével köthetném össze, s ilyet a társaság aegise

alatt is indíthatnék meg. Mindenesetre tudósíts ez ügy további fejlődéséről, s majd meglássuk, hogyan fog alakulni, ahoz képest határozok én is. Azonban óvakodjál részemen idő előtt izgatásba, capacitatióba elegyedni, mert az nem volna ildomos, nagyon röstelném, ha a lapok nyelvére kerülnék. – Hanem hiszen nálad ily intés merőben fölösleges.

Én és családom legszívesebben üdvözlünk benneteket. Juliska meleg hálával csókolja az „édes néni" kezeit és a kedves apróságot. Ez a lány igen komoly lett. Nem Pesten, áldott szíves körötök baltsam volt lelkére – De már Pestre vitte a kedélyén rágó férget és – nem hagyta ott. Azt gondoltuk, elmúló könnyű seb, – de fájdalommal látjuk most, hogy mélyre ette magát. – Valóban aggasztó ez, és nem tudjuk, mit tanácsoljunk neki, a tudvalévő viszonyában. Erről mindig hallgat, mi sem szólunk. Néha szórakozik, s úgy látszik felderül kedélye, de legott, ha alkalmat lel, visszaesik egy kedélytelen hangulatba, minőt rajta az előtt sohasem tapasztaltunk. Ez is egy baj, és nem a legkisebb.

Fogadd ölelésemet!

Nagy-Kőrös april. 23. 1860.

igaz barátod
Arany János

Hát a Szemle, ugy-e? bizony hát. De beteges valék, mondom. Majd, majd. Mostan itt nagyban egressyzünk: ma Közlakoma, à la Pest, – tegnap Bánk-bán (roszul) az előtt Kraum Illyés meg Brankovics, igen jól, ma egy hete Hamlet, nem úgy a mint én képzelem. Infamis, csapnivaló társaság különben, ésígy gyilkos ensemble! Adieu!

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA